

Vergaderjaar 2019–2020

32 317

JBZ-Raad

LE

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 12 juni 2020

De leden van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad¹ hebben kennisgenomen van de brief² van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid van 24 maart 2020 waarin zij, samen met de Minister van Justitie en Veiligheid en de Minister voor Rechtsbescherming, het verslag van de JBZ-Raad van 13 maart 2020 aanbiedt. Naar aanleiding hiervan is op 23 april 2020 een brief gestuurd aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

De Staatssecretaris heeft op 11 juni 2020 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel/JBZ-Raad, Van Dooren

¹ Samenstelling:

Kox (SP), Faber-van de Klashorst (PVV) (*voorzitter*), De Boer (GL), Van Dijk (SGP), Van Hattem (PVV), Jorritsma-Lebbink (VVD), Nooren (PvdA), Oomen-Ruijten (CDA), Rombouts (CDA), Stienen (D66), Teunissen (PvdD), Van Rooijen (50PLUS), Adriaansens (VVD), De Blécourt-Wouterse (VVD), Van der Burg (VVD), Cliteur (FVD), Doornhof (CDA), Gerbrandy (OSF), Huizinga-Heringa (CU), Karimi (GL), Nanninga (FVD) (*ondervoorzitter*), Van Pareren (FVD), Veldhoen (GL), Vos (PvdA), De Vries (Fractie-Otten)

² *Kamerstukken I*, 2019–2020, 32 317, KX.

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR IMMIGRATIE EN ASIEL / JBZ-RAAD

Aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Den Haag, 23 april 2020

De leden van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief³ van 24 maart 2020 waarin u, samen met de Minister van Justitie en Veiligheid en de Minister voor Rechtsbescherming, het verslag van de JBZ-Raad van 13 maart 2020 aanbiedt. De leden van de fracties van de **PvdA** en **GroenLinks** hebben gezamenlijk naar aanleiding hiervan de volgende vragen en opmerkingen. Het lid van de **OSF**-fractie sluit zich graag aan bij de vragen van de leden van de fracties van PvdA en GroenLinks.

Bent u het met de leden van de fracties van de PvdA en GroenLinks eens dat de houding van de regering getuigt van onverschilligheid ten aanzien van het lot van de asielzoekers in de vluchtelingenkampen in Griekenland? Zo nee, waaruit blijkt dat de Nederlandse regering de situatie van de asielzoekers in de kampen verbetert? Kunt u de verbetering toelichten aan de hand van gegevens over een toename in huisvesting, medische en sanitaire voorzieningen? Kunt u aangeven hoe de aanwezige asielzoekers ter voorkoming van de verdere verspreiding van het COVID-19-virus 1,5 meter afstand kunnen bewaren en door welke extra voorzieningen zij hun handen vaker kunnen wassen?

Wat is de precieze reden dat u niet wil bijdragen aan het herplaatsen van de alleenstaande minderjarige asielzoekers? Heeft u deze redenen gecommuniceerd aan de Nederlandse gemeenten die hebben aangegeven deze kinderen te kunnen opvangen? Zo nee, waarom niet? Bent u, gezien het feit dat de uitbraak van het COVID-19-virus in de kampen de situatie nog nijpender maakt, bereid alsnog 500 alleenstaande minderjarige asielzoekers naar Nederland over te brengen en te plaatsen bij de gemeenten die hebben aangegeven de opvang te kunnen regelen?

De leden van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad zien uw beantwoording met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

Voorzitter van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad,
M.H.M. Faber – van de Klashorst

³ *Kamerstukken I, 2019–2020, 32 317, KX.*

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 juni 2020

Hierbij bied ik u, mede namens de Minister van Buitenlandse Zaken en de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, de reactie aan op vragen en opmerkingen van de leden van de fracties van GroenLinks en de PvdA, naar aanleiding van het verslag JBZ Raad van 13 maart 2020 inzake COVID-19 en de situatie in vluchtelingenkampen Griekenland.

Antwoorden op de vragen van de leden van de fracties GroenLinks, PvdA en OSF

In reactie op de vragen van de leden van de fracties van de PvdA, GroenLinks en OSF over de situatie van de asielzoekers in de opvangfaciliteiten in Griekenland stelt het kabinet dat het de zorgen van uw Kamer deelt, met name met betrekking tot de situatie in de opvangfaciliteiten op de Griekse eilanden. Dit geldt momenteel des te meer, gelet op de risico's van een uitbraak van COVID-19 in de opvangfaciliteiten op de Griekse eilanden. Daarom volgt het kabinet de situatie nauwlettend en vraagt het in verschillende contacten met Europese en Griekse partners aandacht voor het doorvoeren van adequate maatregelen. Zoals reeds aangegeven door het kabinet aan uw Kamer is en blijft het de primaire verantwoordelijkheid van de Griekse autoriteiten om adequate maatregelen te treffen. Daarbij verdient Griekenland evenwel steun van de Europese Commissie, de agentschappen en de lidstaten.

Griekenland is, net als andere Europese lidstaten, bezig om passende maatregelen te treffen in de strijd tegen COVID-19. Hierbij zijn de opvangfaciliteiten op de Griekse eilanden een aandachtspunt. De Griekse autoriteiten hebben specifieke maatregelen getroffen om de kans op een uitbraak aldaar te verkleinen. Zo worden nieuwe aankomsten niet toegelaten tot de hotspots; is er actieve bewustwording en informatievoorziening aan migranten en vluchtelingen; zijn gezamenlijke ruimtes gesloten en worden activiteiten tijdelijk gestaakt, is er een avondklok ingesteld en zijn er speciale medische eenheden opgezet.

De situatie op met name de Griekse eilanden blijft, zeker ook in relatie tot COVID-19, uiterst kwetsbaar. De Europese Commissie, UNHCR, IOM en andere hulporganisaties ondersteunen Griekenland waar mogelijk om o.a. de gezondheidszorg te versterken en preventie te bevorderen. Daarnaast werken UNHCR, IOM en de Europese Commissie samen met de Griekse autoriteiten aan extra noodopvang, op de eilanden maar vooral op het vasteland waar de medisch meest kwetsbare mensen vanaf de eilanden naar worden overgebracht.

Overigens is de «transfer» van kwetsbare migranten vanaf de Griekse eilanden naar het vasteland al geruime tijd staand Grieks beleid. Volgens de Griekse autoriteiten zijn in 2020 tot en met 7 juni jl. al ruim 14.500 migranten van de Griekse eilanden overgebracht naar het vasteland. Dit is meer dan het totaal aantal aankomsten op de Griekse eilanden in dezelfde periode (circa 7.500). Op de korte termijn is Griekenland voornemens andermaal een grote groep kwetsbare migranten naar het vasteland over te plaatsen en in daartoe beschikbaar gestelde opvangcentra, leegstaande hotels en appartementen onder te brengen. Het aantal opvangplaatsen wordt hiermee uitgebreid. In deze voorzieningen zal het voor de

migranten bovendien makkelijker zijn om anderhalve meter afstand aan te houden en de hygiëne te bewaren.

Daarnaast geldt dat Griekenland, net als andere lidstaten gebruik kan maken van Europese crisismechanismen. Daarmee kunnen lidstaten acute *in-kind* assistentie verlenen. Eerder dit jaar hebben lidstaten, waaronder Nederland, meer dan 90.000 hulpgoederen aangeboden aan Griekenland. Nederland heeft 71 generatoren, 4.300 kussens, 6 tenten en 1.900 nooddekens aan Griekenland geleverd. Deze hulpgoederen zijn op 12 maart jl. in Griekenland aangekomen. Via dit mechanisme heeft Griekenland ook om steun gevraagd in relatie tot COVID-19. In reactie hierop heeft Nederland een »hospitainer» geleverd. Dit betreft een mobiel hospitaal met 62 bedden, waarvan 2 bedden geschikt voor intensive care en 2 bedden voor medium care. Hiermee levert Nederland een concrete bijdrage aan het verbeteren van de medische voorzieningen in Griekenland. De Griekse regering heeft gemeld, dat migranten toegang krijgen tot het reguliere gezondheidssysteem wanneer nodig vanwege een Covid-19 besmetting.

Tevens kan de EUR 700 mln. in het kader van het EU Actieplan voor Griekenland worden ingezet om de gezondheidszorg en de opvangomstandigheden voor kwetsbare migranten, waaronder alleenstaande minderjarigen, te verbeteren. Daarnaast heeft de Europese Commissie het voorstel gedaan om in de strijd tegen de gevolgen van COVID-19 het Emergency Support Instrument te activeren, waar alle EU-lidstaten gebruik van zullen kunnen maken om maatregelen te financieren.

Ook heeft de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking via het Nederlandse Rode Kruis (NRK) EUR 500.000 beschikbaar gesteld om het regionale *appeal* van de Internationale Federatie van Rode Kruis en Rode Halve Maanverenigingen (IFRC) te ondersteunen. Een deel van dit IFRC-plan betreft humanitaire activiteiten in Griekenland, waaronder in en rondom de opvangfaciliteiten op de eilanden. Dit zal onder meer ingezet worden om de acute noden op het gebied van water- en sanitaire voorzieningen, gezondheidszorg en bescherming te lenigen.

Zoals reeds is gecommuniceerd aan uw Kamer ondersteunt het kabinet de Griekse autoriteiten doorlopend met het doorvoeren van adequate verbeteringen op het gebied van opvang, asiel, terugkeer en grensbeheer. Dit gebeurt middels financiering, middelen en expertise. Gelet op de risico's met betrekking tot een uitbraak van COVID-19 in de opvangfaciliteiten op de Griekse eilanden heeft het kabinet daarbovenop aanvullende steun verleend. Gezien de verschillende soorten steun die Nederland en andere EU-lidstaten bilateraal en in EU-verband aan Griekenland leveren, beschikt het kabinet niet over de exacte data van de toename in huisvesting, medische en sanitaire voorzieningen als direct en indirect gevolg van de Nederlandse steun ten behoeve van het verbeteren van de migratiesituatie in Griekenland. Wel kan het kabinet in algemene zin constateren, dat de maatregelen die de Griekse autoriteiten met buitenlandse steun treffen bijdragen aan meer en betere huisvesting en medische en sanitaire voorzieningen.

Met betrekking tot de vragen van leden van de fracties GroenLinks, PvdA en OSF omtrent de herplaatsing van alleenstaande minderjarige asielzoekers kan het kabinet het volgende melden. Zoals bekend is het kabinet niet voornemens om bij te dragen aan de *ad hoc* relocatie van alleenstaande minderjarige vreemdelingen, aangezien dit niet bijdraagt aan een structurele oplossing. Het kabinet heeft u over de precieze reden geïnformeerd. Het *ad hoc* herplaatsen van alleenstaande minderjarige vreemdelingen faciliteert de praktijken van mensensmokkelaars en

stimuleert ouders om hun kinderen de gevaarlijke overstreek te laten wagen in de hoop en verwachting om in het kader van gezinshereniging te kunnen nareizen. De ervaring leert althans dat het in de praktijk veelal niet gaat om verweesde kinderen, maar om (voortgestuurde) alleenreizende adolescenten. Als eenmaal de asielaanvraag is ingewilligd, zo is ook de ervaring in Nederland, volgt in het merendeel van de gevallen al spoedig een verzoek om gezinshereniging/nareis van de overige gezinsleden. Zo heeft circa 90% van alle alleenstaande minderjarige asielzoekers waarvan de asielaanvraag in 2019 in Nederland is ingewilligd een aanvraag ingediend voor de nareis van zijn of haar gezinsleden. Het kabinet wil deze praktijk niet verder stimuleren door bij te dragen aan de herplaatsing van deze groep, en kiest voor het structureel verbeteren van hun situatie in Griekenland. Het kabinet is dan ook niet bereid om alsnog 500 alleenstaande minderjarige asielzoekers naar Nederland over te brengen.

Deze keuze van het kabinet heeft geleid tot een Grieks-Nederlands initiatief dat is gericht op de spoedige realisatie van een voogdijstelsel voor alleenstaande minderjarige asielzoekers en de duurzame verbetering van hun opvang en bescherming. Dit bilaterale samenwerkingsverband zal bestaan uit drie elementen: 1) het opzetten van een voogdijvoorziening in Griekenland, 2) het opzetten en organiseren van opvang van alleenstaande minderjarige asielzoekers in opvangvoorzieningen, kleinschalige begeleid wonen projecten en bij gastouders en 3) het bieden van hulp bij het begeleiden van alleenstaande minderjarigen nadat zij de asielprocedure hebben doorlopen. Dit sluit aan op de EU-inzet gericht op capaciteitsopbouw waaraan ook de huidige Griekse regering sterk is geëngageerd. De Tweede Kamer is recent met een aparte brief over dit samenwerkingsinitiatief geïnformeerd.⁴ De verdere details van het voorstel worden momenteel nader uitgewerkt in nauwe samenwerking met de Griekse autoriteiten.

Het kabinet heeft in contact met gemeenten bovenstaande toegelicht. Hierbij heeft het kabinet aangegeven de bereidheid van betreffende gemeenten om meer alleenstaande minderjarigen op te vangen te waarderen. Tevens heeft het kabinet gesteld te hopen dat deze bereidheid zich uitstrekt tot een (grotere) bijdrage aan snellere huisvesting van de circa 6.000 statushouders, waaronder een aanzienlijk aantal gezinnen met minderjarige kinderen, die bij ontstentenis van een dergelijke bijdrage nog altijd op een COA-locatie verblijven. Hoe sneller zij worden gehuisvest, hoe sneller deze mensen kunnen beginnen aan hun integratie in hun nieuwe gemeenschap en in Nederland een toekomst kunnen opbouwen.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
A. Broekers-Knol

⁴ Kamerbrief Grieks-Nederlandse samenwerking ter verbetering van de situatie alleenstaande minderjarige asielzoekers in Griekenland